

PREEK 1STE ZONDAG VAN PASEN,
Haarlem,
27 maart 2016
Lezingen Jesaja 51,9-11 of Handelingen 10, 34-43;
Kolossenzen 3, 1-4; Johannes 20, 1-18

Dick Schoon, bisschop van Haarlem

De viering van de Goede Week, waarvan we gisteravond en vanochtend het hoogtepunt vieren, wordt overschaduwd door de afschuwelijke aanslagen die deze week in Brussel plaatsvonden. Het geweld dat al tijden lang elders in de wereld zulke slachtoffers maakt, is na Parijs nu wel erg dichtbij gekomen. Kon je eerder nog denken dat het ver weg gebeurde, zelfmoordaanslagen in Bagdad of in Damaskus – nu wordt onze betrokkenheid bij de strijd die in onze wereld gaande is, wel erg duidelijk. Het is voelbaar in de onzekerheid en zelfs de angst die het geweld bij mensen, en misschien ook wel bij ons oproept. Je ziet en hoort de politici zoeken naar oorzaken en mogelijkheden om verder geweld te voorkómen. De grenzen van de nationale staten blijken poreus voor geweldplegers en de bescherming van de persoonlijke privacy staat op het spel. Hoe ver kun je gaan in de beveiliging van luchthavens en stations zonder dat je jezelf daarmee helemaal klem zet? En – voor mij belangrijker nog – in hoeverre kun je je medemensen nog vertrouwen? Hoe kunnen mensen zover komen, dat ze iets goeds denken te doen door zichzelf op te blazen en anderen in hun dood mee te nemen? U begrijpt dat ik op deze vragen geen pasklare antwoorden hebt; ik geloof niet, dat er iemand is die die antwoorden zomaar heeft.

Toch staan we niet machteloos, want we vieren vandaag Pasen. We horen hoe de leerlingen van Jezus zijn graf leeg aantreffen en op grond daarvan tot het geloof komen, dat hij niet dood is, maar opgestaan. Dat is de kern van het christelijke geloof en het kan ons houvast bieden in onzekere tijden, of die nu veroorzaakt worden door wereldwijd geweld of door iets dat ons in ons persoonlijke leven overkomt. ‘Zoekt de dingen die boven zijn, waar Christus is, zittend aan de rechterhand van God,’ raadt de apostel Paulus ons vanochtend aan. Dat ‘boven’ moet je niet al te letterlijk opvatten, alsof het ergens hoog boven ons is. Het heeft eerder te maken met een kwaliteit: zoekt de dingen die boven alle aardse beperktheid, die ons menselijke bestaan kenmerkt, uitgaan. Onze menselijke beperktheid is het leven zoals we dat zo vaak ervaren: ons falen, wat er kan misgaan in een mensenleven, onze fixatie op vasthouden wat we hebben of – zoals die geweldplegers – pakken wat je pakken kan. Was het niet juist deze menselijke beperktheid die Jezus aan het kruis bracht? De politieke en religieuze leiders in het toenmalige Palestina wilden van Gods goedheid die Jezus in woord en daad verkondigde, niet weten; zij wilden de status quo, de toestand zoals die was, vooral handhaven en zagen Jezus als een oproerkraaier die die bestaande orde omver gooide. Het koninkrijk der hemelen dat hij verkondigde was een fundamenteel ander rijk dan het Romeinse. En wat precies dat andere was, wordt duidelijk uit zijn woorden en daden: niet onze menselijke beperktheid moest de wereld regeren, maar Gods liefde, die alle grenzen van onze onmacht en onze onwil doorbreekt. Jezus riep mensen die geen deel hadden aan de welvaart of het welzijn in het Romeinse rijk of in de bestaande organisatie van de joodse religie erbij en ze kregen ruimte om te leven, om bevrijding te horen en de weg van bevrijding te gaan. En juist waar die weg van bevrijding leek dood te lopen op het kruis, toonde God zijn grootste macht: want het graf is leeg, de dood is overwonnen: Jezus leeft en wij leven met hem.

Vanochtend horen we in het evangelie, dat het geloof in de verrijzenis niet zo één-twee-drie tot stand komt, maar stapsgewijs gaat. Maria ziet eerst het lege graf en meldt dat dan aan de mannen, die erheen hollen, zien en vervolgens naar huis terug gaan – alsof het grootse gebeuren nog niet tot hen doordringt. Daarna horen we de scene met Maria. Voordat zij Jezus uiteindelijk als de levende ervaart, brengt zij tot twee keer toe haar radeloosheid onder woorden. De evangelist vertelt dan, dat zij zich ook tweemaal omkeert, alsof zij haar blik stapsgewijs van het graf afkeert en zichzelf zo open stelt voor het wonder. En tenslotte hoort ze dat haar naam geroepen wordt en herkent ze haar Meester.

Dit verhaal, gemeente, biedt ons een houvast in onzekere tijden. Wij hebben de antwoorden op grote vragen niet zomaar paraat. Wij kunnen ons spiegelen aan de leerlingen van Jezus op die eerste dag van de nieuwe week en net zoals zij groeien in ons geloof. Net als de mannelijke leerlingen mogen wij eerst op onderzoek uitgaan, zien wat er te zien is – een leeg graf, doeken netjes opgerold, de hoofddoek afzonderlijk. Daarna mogen we net zoals Maria het woord horen van Gods boden, de engelen, waardoor we de gelegenheid krijgen om onze

teleurstellingen en onze onzekerheid onder woorden te brengen. We mogen Jezus als hovenier zien, die ons herinnert aan de tuin van Eden, dat paradijs waaruit wij als schepsels van God zijn voortgekomen. Maar het wonderlijkste is, dat onze naam genoemd wordt. Niet door een inlichtingendienst die onze gangen nagaat en kijkt of we niet verdacht zijn, maar door de verrezen Heer. Wij krijgen onze naam bij onze doop, niet zozeer als de creatieve vondst van onze ouders, maar als geschenk van God zelf. We hebben bij die gelegenheid gehoord, dat de Heer God is, enig en alleen, en dat ons leven uit zijn hand voortkomt en in zijn hand geborgen is. De dood die oppermachtig lijkt en in onze wereld verderf zaait, heeft zijn kracht verloren en wij hoeven die niet meer te vrezen. Jezus is ons voorgegaan, wij zijn bij name geroepen om hem te volgen. Amen.